

ECONOMIE**071**

Projectoverzicht

juni **2023**

Voorwoord Fleur Spijker

Inleiding projectkaarten Economie071

Weten wat er speelt, elkaar vinden op de inhoud, dwarsverbanden leggen, elkaar inspireren. Dat is wat we willen bereiken met deze projectkaarten. Het laat de samenhang zien van onze inspanningen en houdt onze partners goed op de hoogte. Het is tevens een uitnodiging om na te denken over hoe je als partner van Economie071 kunt bijdragen op projectniveau.

In onze werkwijze staat kennisdeling en netwerkvorming centraal. Daarnaast wisselen korte en lange termijn projecten elkaar af. Dat is kenmerkend voor onze samenwerking. We denken na over de lange lijnen, onder andere gebaseerd op de inzichten uit Index071. En we voeren projecten uit waar partners elkaar vinden in gezamenlijke opgaven of uitdagingen. We zijn daarbij een lerende organisatie. Dat houdt in dat we ontwikkelen door te doen. Na korte analyses gaan we uitproberen en experimenteren. Zo kunnen we snel inspelen op ontwikkelingen en voortbouwen op successen. Mooi voorbeeld vind ik daarbij het

project Laat digitalisering voor je werken. We hebben daarmee een jaar ervaring opgedaan en kunnen onderkennen hoe de reacties zijn, waar behoefte aan is en wat wel en niet werkt. Nu krijgt het een driejarig vervolg, opnieuw met co-financiering vanuit de provincie, waarbij we het geleerde uit het eerste jaar direct toepassen. Die werkwijze smaakt naar meer. Met de provincie zijn we daarom in gesprek om ook via het programma WE-IT uit de Human Capital agenda Zuid-Holland een project te starten rondom IT en techniek. Mooi dat op deze manier ook projecten uit die agenda landen in onze regio. Uiteraard worden ondernemers en onderwijsinstellingen hierbij nauw betrokken.

Naast de regionale strategie voor bedrijventerreinen hebben we ons recent vol overtuiging ingezet voor het ontrafelen van de plek van bedrijventerreinen in de energietransitie. Een voorbeeld van een lastig thema dat we niet uit de weg gaan. Ook daar ligt onze kracht: agenderen en faciliteren van thema's waarvoor op de schaal van onze

regio geen logische eigenaar zich aandient. Zo worden op dit belangrijke onderwerp toch stappen gezet en komen we samen verder.

Ik wil ter afsluiting mijn waardering uitspreken voor alle betrokkenen bij onze economische samenwerking. Ik kijk ernaar uit om de komende jaren mooie dingen met elkaar op te pakken die een positieve impact zullen hebben op de economie van onze regio. Ik nodig de partners van Economie071 van harte uit om hier mede de schouders onder te zetten.

Ik wil ter afsluiting mijn waardering uitspreken voor alle betrokkenen bij onze economische samenwerking. Ik kijk ernaar uit om de komende jaren mooie dingen met elkaar op te pakken die een positieve impact zullen hebben op de economie van onze regio en de brede welvaart en welzijn voor onze inwoners. Ik nodig de partners van Economie071 van harte uit om hier mede de schouders onder te zetten.

Programma Economie071 lopend van 01-01-2023 tot 01-01 2027

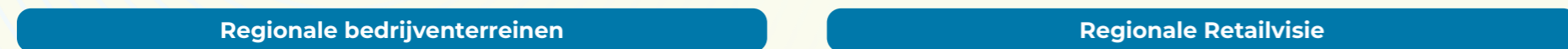
Versterken regionale economie op de volgende thema's:

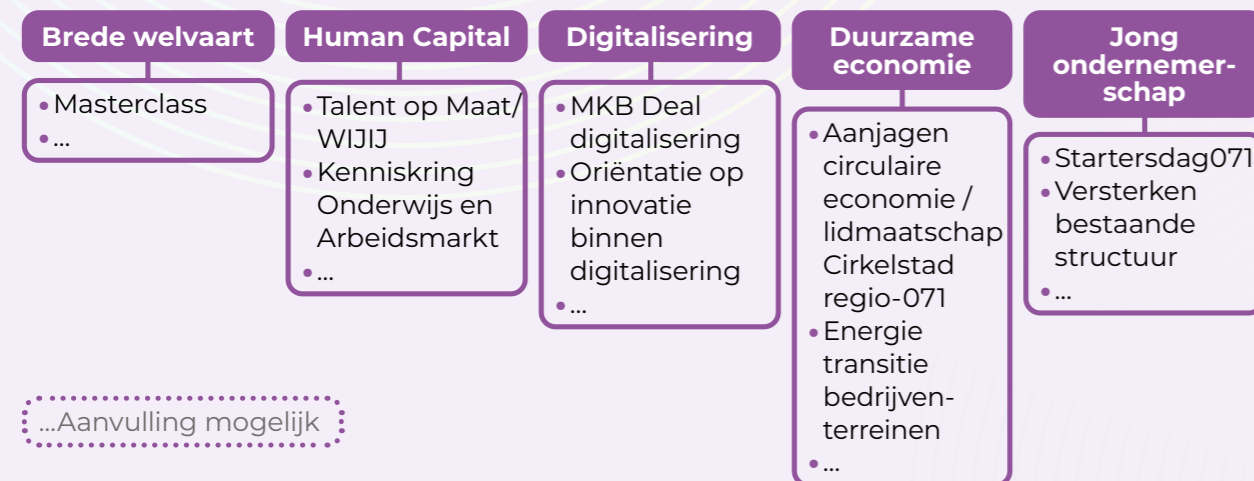
1 Community-ontwikkeling door middel van:

2 Doorlopende thema's en projecten: van regionale visie-ontwikkeling naar uitvoering

3 Onderwerpen en Projecten: actief

...Aanvulling mogelijk

Onderwerpen en Projecten: volgend

Programma Economie071

Jasmijn Bongers, programmamanager

'Als programmabureau vormen wij een klein en slagvaardig team. Onze kracht ligt in het vermogen om goed te luisteren, te analyseren en te verbinden, waardoor we snel resultaten kunnen behalen. We ervaren een prettige samenwerking met de contactpersonen binnen onze partnerorganisaties, en dankzij deze samenwerking kunnen projectleiders veel bereiken. Ons credo 'Samen impact maken' staat stevig als een huis'.

Het eerste halfjaar van onze nieuwe uitvoeringstermijn is voorbij gevlogen, en ik ben trots op de samenwerking en de resultaten die we tot nu toe hebben behaald. Samen hebben we een goede start gemaakt met het concretiseren van onze ambities, zoals vastgelegd in ons uitvoeringsprogramma. Daarnaast kijk ik met veel plezier terug op de strategiesessie die we in april hebben gehouden. Een mooie basis voor onze doorontwikkeling.

In deze editie van de projectkaarten wordt een overzicht gegeven van de acties die we hebben ondernomen. Naast de projecten worden ook enkele programma-acties belicht. We zijn begonnen met de evaluatie, die ons verder zal helpen om onze regionale rol te bepalen, onze netwerken beter te benutten ten gunste van Economie071 en de regio, en de uitvoering van projecten te versterken.

Daarnaast zijn we in gesprek over het 'verhaal van de regio'. De recente publicatie van de Index071 in mei 2023

bracht goed nieuws voor ons gebied. Ondanks de nasleep van de pandemie bleef onze economie veerkrachtig, ons kenniscluster bleef een motorische kracht en het aantal arbeidsplaatsen in de woonwijken nam toe. De index benadrukt dat het 071-gebied de afgelopen jaren is uitgegroeid tot een complete regio met een eigen economisch profiel. Dit is positief, want meer bedrijvigheid brengt veerkracht en levendigheid in ons gebied, zorgt voor dynamiek waarin ook kansarmen kunnen gedijen en geeft de bevolking, ondernemers en het bestuur meer mogelijkheden om hun omgeving vorm te geven.

De stuurgroep van Economie071 heeft uit de index vier punten gehaald die om gesprek vragen. We zullen ons buigen over:

- De internationalisering van de arbeidsmarkt
- De positie van het mbo in het licht van een krimpende populatie en de noodzaak om het aanbod van opleidingen voor werkenden te verduurzamen

- De opkomst van werkplekken in woonwijken
- De signalen dat onze regio qua schaal tegen een plafond aan begint te lopen in vergelijking met de grotere kennisgebieden Utrecht en Amsterdam.

Ik kijk dan ook uit naar de tweede helft van dit jaar, waarin goede gesprekken en discussies Economie071 als geheel, maar ook elke afzonderlijke organisatie, verder zullen brengen in het bereiken van onze doelstellingen. Samen zullen we blijven bouwen aan een veerkrachtige en bloeiende economie in onze regio.

Projectkaart

Evaluatie Economie071

Dit jaar werken we aan een lerende evaluatie met aanbevelingen voor het vergroten van de slagkracht in de samenwerking Economie071.

Waarom een evaluatie?

Binnen Economie071 werken sinds 2014 veertien partijen samen aan het versterken van de economie in de Leidse regio. Uniek is dat we dit doen in triple helix samenstelling: ondernemers, onderwijs- en kennisinstellingen en gemeenten. Leidend voor deze samenwerking is de 'Economische agenda Leidse regio 2020', de jaarlijkse update via Index071 en de ambities en inzet van de aangesloten partners.

Afgelopen najaar hebben de partners besloten de samenwerking binnen Economie071 voort te zetten tot en met eind 2026. Daarbij is afgesproken te werken aan het:

- versterken van de betrokkenheid van partners bij de projecten;
- vergroten van de zichtbaarheid en de impact van de Economie071 projecten.

Om de slagkracht van Economie071 te vergroten, is besloten de samenwerking te laten evalueren door een externe partij. Met als opbrengst een duidelijke analyse van de effectiviteit van de samenwerking en concrete aanbevelingen om de slagkracht van het programma te vergroten en de doelen te realiseren.

De stuurgroep treedt op als opdrachtgever van de evaluatie. Hierin ondersteund door het programmabureau. Informatie-uitwisseling en afstemming met de aangesloten organisaties vindt plaats via de coördinatiegroep.

De evaluatie is een proces dat wordt uitgevoerd naast de programma- en projectactiviteiten. Met andere woorden: we gaan door met de uitvoering van ons programma en voeren daarnaast dit verbetertraject uit. Zodra dat traject is afgerond implementeren we de aanbevelingen in ons lopende programma. In het proces van de evaluatie worden alle partners betrokken en gehoord. De stuurgroep besluit uiteindelijk over de aanbevelingen.

Bureauselectie

Draagvlak onder alle partners is essentieel voor de evaluatie. De offerteaanvraag is daarom geformuleerd door een ambtelijke begeleidingsgroep. Hierin zijn de punten verwerkt die het programmabureau heeft opgehaald bij de gesprekken met de partners. De begeleidingsgroep bestaat uit Esther van Vondel (gemeente Leiden), Arjenne Vlietstra (gemeente Katwijk), Erwin Roodhart (Ondernemend Leiden) en Jasmijn Bongers (Economie071).

Vanwege de transparantie wordt hieronder het selectieproces beschreven:

1. De offerteaanvraag wordt vastgesteld door de stuurgroep; afgerond 15 mei jl.
2. De offerteaanvraag is uitgezet bij 2 bureaus.
3. De offertes worden beoordeeld door de begeleidingsgroep. De begeleidingsgroep bestaat uit een afgevaardigde van gemeente Leiden, gemeente Katwijk, Ondernemend Leiden en Economie071.
4. De begeleidingsgroep legt het geselecteerde bureau voor aan de stuurgroep (3 juli) dat uiteindelijk besluit tot opdrachtverlening.

Categorie: Nieuw project

Inhoudelijk kader voor offerte

De uitkomst van de evaluatie moet ons antwoord geven op de vraag: Wat voor een type organisatie willen we zijn en welke vorm van samenwerking hoort daarbij? Met andere woorden:

- Waar zit onze kracht en meerwaarde?
- Wat is op basis daarvan onze positie ten opzichte van andere samenwerkingsverbanden?
- Hoe kunnen de verschillende partners een bijdrage leveren aan de samenwerking?
- Wat betekent dit voor onze huidige positionering en organisatiestructuur?
- Hoe kunnen we de kracht van de regio omzetten naar projecten?

We kijken waar mogelijk naar voorbeelden uit het land en spiegelen die in do's en don'ts aan Economie071. Daarbij is ook onze positie naast bestaande samenwerkingsbanden in de regio van belang, bijvoorbeeld Holland Rijnland, Economic Board Zuid Holland en Leiden Kennisstad.

Het doel van de evaluatie is onze positionering te versterken en de organisatiestructuur zo in te richten dat we slagvaardig kunnen opereren. Dit proces leert ons waar onze kracht zit en hoe we deze optimaal in kunnen zetten.

Het resultaat is doorontwikkeling van het programma met concrete aanbevelingen voor de organisatie, werkwijze, agendering etc. Uit dit traject moet blijken aan welke knoppen we kunnen draaien om onze organisatie in te richten om onze (toekomstige) doelen te bereiken binnen de mogelijkheden van de samenwerkingspartners (denk aan inzet van capaciteit en budget).

Hoe nu verder

Het geselecteerde bureau stelt zichzelf voor tijdens de vergadering van 3 juli en geeft een toelichting op het traject dat we met elkaar gaan doorlopen in de komende maanden.

Projectkaart

Index071 – editie 2022-2023

Rob Manders,
Blaauwberg

‘De partners van Economie071 delen een innovatief en betrokken bedrijfsleven met elkaar, gefaciliteerd door zes gemeenten en de kennis- en onderwijsinstellingen in de Leidse regio. Het is buitengewoon waardevol om deze betrokkenheid en denkracht in te kunnen zetten voor de verdere ontwikkeling van Index071’.

Ook dit jaar publiceren we weer een nieuwe editie van de Index071. De Index is een jaarlijkse update over de economie van de 071-regio. De parameters aan de hand waarvan de ontwikkelingen worden gemeten zijn dit jaar herijkt in samenwerking met ondernemers, ambtenaren en deskundigen van binnen en buiten de regio. Dit heeft geresulteerd in 29 parameters, verdeeld over vijf ‘mandjes’:

- kenniseconomie,
- ondernemerschap en starters,
- onderwijs en talent,
- vestigingsklimaat,
- en regiomarketing.

Opnieuw een stijging

Per parameter is een indexcijfer berekend dat de groei of krimp weergeeft sinds basisjaar 2016 (in eerdere versies

was dit 2014). Alle parameters in een mandje worden op een bepaalde manier gewogen zodat er per mandje één indexcijfer uitkomt. Vervolgens worden alle mandjes op eenzelfde manier samengevoegd tot het totaalcijfer, wat de algehele economische ontwikkeling weergeeft. In de editie 2022-2023 komen we uit op een indexcijfer van 113. Dit is dus 13 indexpunten groei ten opzichte van 2016 en het is ook 3 punten groei ten opzichte van vorig jaar.

Kennis als motor van de economie

Dit mooie cijfer geeft aan dat het goed blijft gaan met het 071-gebied. Opvallend is dat de vooruitgang niet zit in de ‘reguliere’ manden vestigingsklimaat en regiomarketing (waar bijna alle streken zich mee bezighouden), maar vooral te danken is aan de drie ‘regiospecifieke’ manden onderwijs, kenniseconomie en ondernemerschap. Dit

geeft goed weer hoe de economie in de regio is opgebouwd.

Als kern vormen de universiteit, het hbo en het mbo samen met de voorbereidende opleidingen een volledig onderwijspakket. Om al dit onderwijs heen is het Leiden Bioscience Park ontstaan, een bron van kennisgerelateerde bedrijvigheid met een hoog en toekomstbestendig verdienvermogen. De afgelopen jaren zijn hier steeds meer startende, kleinere ondernemingen bijgekomen die nu een soort derde schil vormen. Dit dynamische cluster van kennis en bedrijven beïnvloedt een steeds groter deel van de regio. Ook voor de toekomst is dit goed nieuws. Naarmate steeds minder arbeid nodig is voor de productie van industriële goederen en voedsel, neemt het gewicht van mensgericht werk in de economie toe. Daar

Categorie: Lopend project

passen de sectoren onderwijs en zorg, de meest prominente in de regio, bij uitstek bij.

De sterke kanten van de 071-economie laten echter ook zien waar de uitdagingen van de regio liggen. Zo wordt het gunstige indexcijfer van de mand onderwijs voortgestuwd door het aantal internationale (universitaire) studenten, terwijl het aantal mbo-studenten en de mbo-stagemarkt achterblijven. Daarnaast zorgt het groeiende aantal starters en zelfstandigen voor meer werkplekken in de woonwijken, wat ook invloed heeft op de ruimtelijke omgeving.

De arbeidsmarkt van de toekomst

Ondanks de landelijke vergrijzing blijft de beroepsbevolking in de regio stijgen, er zijn meer mensen aan het werk dan ooit. En nog zijn er sectoren die schreeuwen om getalenteerd personeel. Dit tekort kan deels worden opgevangen door buitenlandse medewerkers te werven. Internationalisering van de arbeidsmarkt zal van groot belang worden in de huidige kenniseconomie. 071 staat

duis voor de uitdaging om een aantrekkelijk vestigingsklimaat te creëren voor haar (toekomstige) internationale inwoners.

Een andere uitdaging met betrekking tot de arbeidsmarkt is het tekort aan technisch-mbo personeel. Hoewel er nog groei zit in het aantal universitaire studenten (voornamelijk door internationalisering), stabiliseert de hbo- en mbo-populatie zich. Bijkomstig bij het aantal studenten is ook de moeilijke stagemarkt in het mbo. Een mogelijke verklaring hiervoor ligt bij een ander opvallend cijfer uit de Index071: de snelle groei van het aantal starters en zzp'ers. Het is een trend die ook in andere regio's zichtbaar is. Veel van deze mensen werken ook vanuit huis, wat zorgt voor een poreuzere scheiding tussen wonen en werken. Dat stelt ook weer andere eisen aan de openbare ruimte; ze willen werkruimtes, meeting rooms en lunchcafés dichtbij huis.

071 vergeleken met andere Nederlandse kennisregio's

Vorig jaar is er naast de Index071 een special gewijd aan de vergelijking van de Leidse regio met andere kennisregio's in Europa. Op verzoek is er in de Index van dit jaar in een ‘intermezzo’ aandacht besteed aan de vergelijking met andere kennisregio's in Nederland. Leiden en de regio doen het relatief goed, vergelijkbaar met Delft, Groningen en Nijmegen. Gekeken naar de ontwikkelingen in de afgelopen 15 jaar is er wel iets opvallends te zien. Utrecht en Amsterdam nemen een voor-sprong op de rest en Rotterdam en Eindhoven stuiven vooruit. De cijfers suggereren dat het een kwestie van schaal is. De Leidse regio zou iets aan z'n massa kunnen doen door bijvoorbeeld nog intensievere samenwerking

met de regio – à la Brainport Eindhoven, 21 gemeenten onder de vlag van één centrumstad – of door meer op te trekken met andere kennissteden in de buurt, zoals Den Haag en Delft. Het blijkt dus maar weer uit deze Index dat een samenwerkingsverband als Economie071 in ieder geval een stap in de goede richting is.

Projectkaart

HCA: Verkenning kansen WE IT en Techniekpact

Onderstaand schema van gemeente Leiden kan uitgewerkt worden naar een regionaal model, waarbij partners van Economie071 aan de lat staan om hier concrete invulling aan te geven. De ambities van de gemeente Leiden kunnen daarbij ter inspiratie dienen.

Aanpak Human Capital

AMBITIE	Met een veerkrachtige arbeidsmarkt draagt Leiden bij aan de brede welvaart van alle inwoners					
BELEIDSLIJNEN	(Internationaal) talent		Onderwijs - arbeidsmarkt		Onbenut arbeidspotentieel	
DOELEN	Leiden heeft een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor (internationaal) talent	Bedrijven en talent weten elkaar te vinden	Opleidingen leiden op tot wat er op de (toekomstige) werkvloer verwacht en gevraagd wordt.	Alle werkgevers en inwoners zien het belang en hebben toegang tot een Leven Lang Ontwikkelen	Alle Leidenaren die willen en kunnen (en eraan toe zijn), zijn duurzaam aan het werk	Omgeving faciliteert dat alle Leidenaren kunnen werken (bijv. meer flexibiliteit, andere manieren van matching)
BEVINDINGEN	Inzetten op voldoende woningen, ruimte voor werken, goede mobiliteit en bereikbaarheid, ook voor mbo'ers	Inzet op het Leiden International Centre en andere services voor onze internationale inwoners	Gemeente stimuleert, faciliteert en (co-) financiert innovatie in het onderwijs en bedrijfsleven	Jongeren worden vroeg betrokken bij en geïnteresseerd voor techniek	Analyse van de doelgroep maken	Overzicht van en meer synergie tussen bestaande initiatieven en organisaties creëren
	Marketingcampagne voor Leiden als werkstad		Bijdragen aan het gelijkwaardig positioneren van het mbo	Stimuleren van LLO voor alle Leidenaren	Inzetten op skillsgerichte matching	
KANSEN	Doorgaan op ontwikkelingen binnen vestigingsklimaat (woningen, bereikbaarheid, ontwikkelagenda ruimte voor werken) Opvolging HCA LBSP Doorontwikkeling van het Leiden International Centre Meer profileren van Leiden als werkstad		Inzetten op het MBO Inzetten op de techniek en andere focussectoren Levenlang Ontwikkelen Betere matching onderwijs en bedrijfsleven (Bijv. stages) Leiden Kennisstad		Onderzoek onbenut arbeidspotentieel Meer synergie tussen Economie en Werk en Inkomen creëren (accountmanagement, ondersteuning en informatievoorziening MKB) Plannen binnen verschillende initiatieven (beter) op elkaar afstemmen Inzetten op preventie van gezondheidsklachten	

De uitdaging voor de arbeidsmarkt spitst zich toe op twee thema's:

- Arbeidstekorten (langdurig). We zullen met minder mensen hetzelfde werk moeten doen.
- Veranderende vraag naar arbeid door maatschappelijke ontwikkelingen (o.a. verduurzaming, energietransitie, digitalisering).

Gezien door de bril van vestigingsklimaat door gemeente Leiden wordt de urgentie als volgt geformuleerd: *'We versterken het vestigingsklimaat door extra in te zetten op **menselijk kapitaal**. We geven invulling aan een leven lang ontwikkelen, het bestrijden van personeelstekorten en het behouden van (internationaal) talent voor de stad. We werken hiervoor samen met onze partners en zorgen voor een goede aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt.'*

Investeren in Human Capital vraagt om regio scope

De rol van de gemeente is aanjagen, stimuleren, faciliteren en verbinden.

De Gemeente Leiden zet daarbij in op 3 pijlers:

1. Aantrekken en behouden (internationaal) talent;
2. Verbetering aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt;
3. Optimaal inzetten onbenut arbeidspotentieel.

Met een focus op de sectoren: zorg, life sciences, onderwijs en techniek. Transitie die daarbij als rode draad meespelen zijn: digitalisering, energie, circulaire economie en inclusiviteit.

Categorie: Initiatieffase

Projectenformats EBZ

Concretisering op punt van Human Capital is mogelijk via een projectaanpak van Economie071. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de projectenformats van EBZ.

Tijdens onze strategiesessie van 5 april hebben we ook met elkaar gesproken over Human Capital. Ferrie Förster van EBZ heeft ons gewezen op de concrete kansen voor onze regio, waarbij de EBZ kan ondersteunen. Dit zien we als mooie kans, omdat:

- De Index071 opnieuw benadrukt dat instroom van juist opgeleid personeel in de tekortsectoren van groot belang is voor onze regio;
- De EBZ op de tekortsectoren ICT en Techniek actief bijdraagt in uitwisseling van ervaring met lopende programma's én cofinanciering ter beschikking stelt;
- Deze acties op de tekortsectoren aanvullend zijn op de deelakkoorden BSP en Internationaal talent én een duidelijke regionaal karakter hebben;
- Digitalisering en Human Capital als speerpunten in ons Uitvoeringsplan t/m 2026 zijn opgenomen

Niets lijkt ons in de weg te staan om de volgende stap te zetten en toe te werken naar concrete uitvoeringsplan(nen).

Besluitpunten

Er worden vier besluitpunten voorgelegd aan de stuurgroep te weten:

1. Opdracht geven voor het uitwerken van een projectvoorstel WE IT (IT/Digitalisering) in samenwerking met

kwartiermaker EBZ.

2. Deelnemen aan het programma Techniek instroom en -promotie en kansen naar de regio halen.
3. Vrijmaken van ambtelijke capaciteit om deel te nemen aan een werkgroep voor projectplannen en besluitvorming in de eigen organisaties.
4. Commitment geven voor inzet van capaciteit en financiën om de projectplannen uit te voeren.

Verkenning

De stuurgroep heeft behoefte aan een verkenning om zo in staat te zijn een besluit te nemen over het opzetten van een project. Het programmabureau wordt gevraagd om, samen met de EBZ, een verkenning te maken die:

- de verbinding met alle partners maakt;
- de verbinding met de thema's van Economie071 maakt;
- de verbinding met lopende initiatieven legt;
- de concrete kansen vanuit de EBZ uitwerkt;
- aangeeft wat Economie071 kan toevoegen in de acties.

Actiepunt

Het programmabureau werkt deze verkenning uit in samenwerking met de coördinatiegroep en EBZ. De bevindingen worden gepresenteerd tijdens de eerste stuurgroep na het zomerreces.

Projectkaart

Regionale Retailvisie

Projectleider Nathalie Choenni,
gemeente Leiderdorp

‘Wat zijn de trends en relevante ontwikkelingen binnen onze detailhandelsstructuren en welke analyse kunnen we hier voor de regio uit opmaken? Hoe verhouden deze inzichten zich tot elkaar? Interessant om met dat vraagstuk aan de slag te gaan middels een monitor’.

Aanleiding

Afgelopen najaar hebben de partners besloten de samenwerking binnen Economie071 voort te zetten tot en met eind 2026. Daarbij is afgesproken te werken aan het:

- Versterken van de betrokkenheid van partners bij de projecten;
- Vergroten van de zichtbaarheid en de impact van de Economie071 projecten.

Eén van de lopende projecten van het Economie071 samenwerkingsverband is de Retailvisie. Met de Retailvisie is een vitaal en toekomstbestendig wensbeeld geschetst voor de ontwikkeling en transformatie van winkelgebieden binnen de Leidse regio, dat draagvlak heeft bij gemeenten, ondernemers en andere maatschappelijke actoren.

Retailmonitor

De stuurgroep van Economie071 heeft dit jaar besloten dat de behoefte niet ligt in het actualiseren van de Retailvisie; wel is zij van mening dat tweejaarlijkse monitoring op trends en ontwikkelingen in de sector van groot belang is. Na de coronapandemie is de markt grillig, onderhevig aan veranderingen en biedt minder stabiliteit om lange termijn beleid te voeren. Daarom is het noodzakelijk te blijven monitoren op nieuwe ontwikkelingen en te kunnen opschalen indien gewenst. Het instrument van de Retailmonitor ondersteunt hierin onze koers. Alle deelnemende gemeenten zijn van mening dat de Retailmonitor bruikbare informatie oplevert om keuzes op te baseren. Conform besluit is een update van de Retailmonitor daarom in gang gezet, die ik Q3 van dit jaar gereed zal zijn.

Categorie: lopend project

Kennis delen

De monitor fungeert als aanzet om met ondernemers in gesprek te gaan en kennis te blijven delen. Het idee is dat we basisinformatie verschaffen en het onderwerp levend houden. Dit onderschrijven we door jaarlijks een informatiebijeenkomst van experts als INRetail en ondernemers uit de regio aan elkaar te verbinden. In Q3 2023 of Q1 2024 zijn we voornemens een eerste sessie te organiseren.

Scope van de monitor

De update van de monitor zal als bijlage fungeren en daarom op dit moment geen primair beleidsvervolg kennen. Hierin worden de volgende principes gehanteerd:

- De monitor dient als aanzet voor gesprek, geen output meting of normerend kader;
- Soberheid in gebruik en interpretatie van data: cijfers op de hoofdlijn, geen modeluitkomsten, voorkeur voor tellingen boven enquêteresultaten;
- Hart van de monitor is een analyse van trends, ondersteund met achterliggend cijfermateriaal

Projectstructuur

Vanuit de ambtelijke coördinatiegroep Economie071 is een begeleidingsteam bestaande uit Economie071, Ondernemend Leiden, Gemeente Leiden, Gemeente Katwijk en Gemeente Leiderdorp samengesteld die de offerte uitvraag heeft opgesteld en de selectiegesprekken voert met de bureaus. De beoordeling van de offertes vindt plaats op basis van de volgende criteria:

- Set aan basisdata aangevuld met trends en ontwikkelingen uit de Leidse regio (35 punten)
- Het hebben van kennis en ervaring met het monitoren van de retail (35 punten)
- Prijs (30 punten)

De begeleidingsgroep legt het geselecteerde bureau voor aan de stuurgroep van 3 juli 2023, het uiteindelijk besluit tot opdrachtverlening vindt dan plaats.

Projectkaart

Regionale bedrijventerreinenstrategie

Wout Vogelesang,
projectleider gemeente Katwijk

Het afgelopen halfjaar is aan de hand van het Uitvoeringsplan Bedrijventerreinenstrategie Economie071 verder handen en voeten gegeven aan de regionale bedrijventerreinenstrategie. Dit betrof verschillende onderwerpen waarvan de meeste ook in de tweede helft van 2023 aan bod komen, c.q. een vervolg krijgen. In deze projectkaart lopen we ze langs.

Gebiedsregisseur

Birgit Hopff was ook in de eerste helft van 2023 als gebiedsregisseur actief betrokken bij veel van de hierna genoemde activiteiten van zowel de werkgroep als de stuurgroep regionale bedrijventerreinenstrategie.

Follow-up Challenge Toekomstbestendige Bedrijventerreinen

Eind 2022 is besloten dat per gemeente een projectteam verder aan de slag gaat met de vier individuele cases uit

de Challenge. Leiden heeft in dat verband per 1 juni 2023 een zogenoemde ruimtemaker aangesteld die twee dagen per week aan de slag gaat met concrete verbeterpunten/projecten op de Leidse bedrijventerreinen.

Regionale (Her)ontwikkelingsmaatschappij

De stuurgroep bedrijventerreinen heeft eind 2022 besloten om de oprichting van een regionale ontwikkelingsmaatschappij nader te verkennen. In het vervolg hierop is een voorbereidingsteam ingericht. De betrokken gemeenten stellen hiervoor capaciteit beschikbaar, samen met de gebiedsregisseur. Inmiddels zijn op ambtelijk niveau verkennende gesprekken met de provincie gevoerd. Na een succesvol werkbezoek aan de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden (ROM-D) in maart, met een groep vertegenwoordigers van gemeenten en ondernemersverenigingen uit de Leidse regio op het gemeentehuis van de gemeente Alblasserdam, is besloten om externe partijen te benaderen voor een haalbaarheidsonderzoek naar de oprichting van een ROM in de Leidse regio.

De verkenning van een regionaal ontwikkelbedrijf is een intensief proces en vergt specifieke expertise. In lijn met de gemaakte afspraken heeft het voorbereidingsteam een uitvraag voorbereid voor advieswerkzaamheden in een eerste fase, de verkennings- of haalbaarheidsfase. Hiervoor zijn een aantal adviesbureaus via een uitvraag benaderd en de gunning wordt begin juli verwacht.

De activiteiten in deze eerste fase zijn gericht op het vertalen van de ambities, doelen en belangen naar concrete uitgangspunten en randvoorwaarden; vervolgens het vertalen van uitgangspunten en randvoorwaarden naar inhoud en de eerste contouren van een businessplan

inclusief het verkennen van mogelijke governance structuren en tot slot het toetsen van de haalbaarheid en zo nodig bijstellen van de uitgangspunten. Deze eerste fase dient ter voorbereiding van een meer specifieke uitwerking van het Plan van Aanpak, Businessplan en Financieringsopzet in een tweede fase. De eerste fase wordt afgerond met een Go/ No-Go besluit over het nemen van vervolgstappen. De doorlooptijd schatten wij op circa 4-5 maanden.

Ontwikkelen Dashboard Bedrijventerreinen

Om de transitie en compensatie van bedrijventerreinen goed te kunnen monitoren wordt het Dashboard Bedrijventerreinen ontwikkeld. Daarmee kan in beeld worden gebracht hoe de transitieopgave zich verhoudt in relatie tot de ruimtelijke strategie en wordt duidelijk waar mogelijk bijsturen in de plannen noodzakelijk is. Het Dashboard heeft inmiddels vorm gekregen en de data voor alle bedrijventerreinen uit de ruimtelijke strategie zijn ingevoerd. In een laatste verificatieronde wordt samen met de gemeenten getoetst of de gegevens daadwerkelijk kloppen. Daarna kan het dashboard worden gebruikt om deze gegevens inzichtelijk te maken, per bedrijventerrein, per gemeente of voor de hele regio.

Tussenevaluatie

Sinds de vaststelling van de Ruimtelijke Strategie Bedrijventerreinen zijn inmiddels ruim twee jaar verstreken en Economie071 heeft in het voorjaar een tussenevaluatie uitgevoerd. Deze tussenevaluatie heeft als doel om het functioneren en de samenwerking kritisch onder de loep te nemen. De bedoeling was om terug te kijken naar de afgelopen twee jaar, en te evalueren 'of de regio op koers ligt' voor 2030. Hiermee wordt onderzocht in hoe-

Categorie: lopend project

verre invulling wordt gegeven aan de afspraken uit de Ruimtelijke Strategie Bedrijventerreinen en het uitvoeringsplan. Het evaluatierapport is inmiddels afgerond en wordt in de aanstaande stuurgroep-overleg bedrijventerreinen besproken. Op hoofdlijnen trekken we de conclusie dat de betrokkenen binnen Economie071 de samenwerking op het vlak van bedrijventerreinen graag voort willen zetten. De resultaten van de evaluatie willen wij echter als aanleiding benutten om rond de bedrijventerreinenstrategie een volgende stap te zetten in de samenwerking en daarbij onderzoeken welke aanvullende afspraken wenselijk zijn.

Werkessies Schuifruimte

In de Leidse regio is het beschikbare aanbod aan bedrijfsruimte schaars. De betrokken gemeenten onderzoeken een ruimte- of compensatievraag in eerste instantie binnen de gemeentelijke grenzen. Dit terwijl er soms betere matches zijn met het bestaande aanbod op een locatie buiten de eigen gemeente. Het potentiële aanbod bij een andere gemeente binnen de regio is echter niet altijd volledig in beeld. Vanuit deze wetenschap zijn een aantal werksessies georganiseerd met de intentie om beschikbare schuifruimte voor bedrijven binnen de Leidse regio te vinden. Daarbij is gezocht naar uitwisseling van ruimtevraag en -aanbod over de grenzen van de gemeenten heen. De opgehaalde informatie kan waardevolle input bieden voor gebiedsvisies, bestemmingsplantrajecten, transformaties of nieuwe ontwikkelingen in de regio. Met meer specifieke informatie over de vraagkant kunnen gemeenten beter inspelen op de behoefte bij hun buurgemeenten en daarmee regiobreed bijdragen aan een passend aanbod aan bedrijfsruimte (daar waar dat wenselijk is). De werksessies waren vooral gericht op het creëren van mogelijke matches tussen concrete ruimtevragen van bedrijven en het

potentiële of beschikbare aanbod op kavelniveau. De focus lag vooral op het uitwisselen van actuele informatie en het leggen van mogelijke verbindingen om te komen tot praktische oplossingen voor concrete ruimtevragen. Het onderwerp staat inmiddels als vast onderwerp op de agenda van de werkgroep bedrijventerreinen.

Bedrijfsverzamelgebouwen

Het toenemend aantal aanvragen voor bedrijfsverzamelgebouwen – vooral gericht op kleine units en vaak in combinatie met zelfstandige kantoorruimten binnen de Leidse regio – zorgt soms voor ongewenste 'verkruiemeling' op bedrijventerreinen in de regio. Overigens kunnen bedrijfsverzamelgebouwen ook een nuttige functie vervullen en moeten ze niet per definitie geweerd worden. Eerder heeft Buck Consultants in het kader van de Challenge aandacht geschonken aan verschillende privaatrechtelijke instrumenten om deze verkruiemeling tegen te gaan. In de nodige gevallen bieden deze instrumenten echter geen oplossing en moet gebruik gemaakt worden van de publiekrechtelijke route. De stuurgroep onderschreef begin 2023 het voorstel om de verschillende instrumenten te blijven inzetten en daarnaast naar andere mogelijkheden te (blijven) zoeken. Aanpassen van bestemmingsplannen in de vorm van een paraplubestemmingsplan over bedrijventerreinen is zo'n mogelijkheid. Gelijktijdig constateerde de stuurgroep dat dit een lokale uitwerking per gemeente vraagt en dat gemeenten de opgedane ervaringen vervolgens kunnen delen. De gemeente Katwijk is er inmiddels mee gestart.

Aanpassen regionale bedrijventerreinenstrategie

De regionale bedrijventerreinenstrategie van de Leidse regio vormt een onderdeel van de regionale bedrijventerreinenstrategie van Holland Rijnland. Laatstgenoemde

voldoet op een aantal onderdelen niet aan de eisen die de provincie daaraan stelt. De strategie van de Leidse regio vertoont weliswaar minder tekortkomingen, maar heeft ook aanpassing. Alleen met een door de provincie aanvaarde regionale bedrijventerreinenstrategie kunnen afzonderlijke gemeenten aanspraak maken op medewerking van de provincie als het gaat om zaken als compensatie bij transitie van bedrijventerreinen. Inmiddels heeft Holland Rijnland daarom besloten de huidige regionale bedrijventerreinenstrategie te actualiseren. Daarvoor moeten de drie subregio's binnen Holland Rijnland hun bedrijventerreinenstrategie aanpassen conform de wensen van de provincie. Voor de Leidse regio wordt hiermee op korte termijn begonnen.

Bedrijventerreinen en energietransitie

In december 2022 heeft de Stuurgroep van Economie071 besloten het vervolg van de inventarisatie 'de plek van bedrijventerreinen in de energietransitie' te beleggen bij de stuurgroep regionale bedrijventerreinenstrategie. Met ingang van 2023 is 'energietransitie en bedrijventerreinen' standaard een agenda-onderwerp tijdens vergaderingen van werkgroep en stuurgroep bedrijventerreinen. Nadat werkgroep en stuurgroep waren geïnformeerd over de stand van zaken werden tijdens een interne bijeenkomst op 19 april met werkgroepleden, geïnterviewden, ondernemersverenigingen, ambtenaren duurzaamheid/energietransitie en RO de uitkomsten van genoemde inventarisatie gepresenteerd. De bijeenkomst van 19 april vormde de opmaat voor een expert meeting op 31 mei. Deze was bedoeld om experts vanuit verschillende invalshoeken samen te brengen met alle betrokkenen om hen te stimuleren om de uitkomsten van de inventarisatie concreet ter hand te nemen.

Projectkaart

Project Bedrijventerreinen in de energietransitie

Marnix Zwart,
projectleider Economie071

‘Ondernemers met ambities doen wat kan, en gaan vervolgens over tot de orde van de dag. De oorzaken waardoor niet alles lukt wat we willen, blijven vaak onbenoemd. Ik vind het schitterend dat Economie071 en Ondernemend Leiden deze uitdaging ter hand hebben genomen om betrokkenen te bevragen en kansen en afhankelijkheden in kaart te brengen. Dat is bijdragen aan echte stappen vooruit.’

We staan in de Leidse regio voor een grote opgave: de energietransitie. Dat is niet zomaar een verandering van werken, maar een complex samenspel van systeemveranderingen. Iedereen is hierbij betrokken. Overheden, energiebedrijven, netbeheerders, ontwikkelaars van technologie en leveranciers van technische oplossingen, bedrijven, instellingen en particulieren. Voor iedereen ligt er een opgave. Om die opgave in beeld te krijgen voor bedrijven is Economie071 samen met Ondernemend Leiden een nieuw project gestart: ‘De plek van Bedrijventerreinen in de Energietransitie’, een inventarisatie van drempels, belemmeringen, randvoorwaarden en afhankelijkheden die remmend werken op de energietransitie. Marnix Zwart van Bedrijfsadvies heeft als projectleider deze inventarisatie uitgevoerd.

Echte stappen vooruit

Ondernemers met ambities doen wat kan, en gaan vervolgens over tot de orde van de dag. De oorzaken waardoor niet alles lukt wat we willen, blijven vaak onbenoemd. ‘Niet

alles is namelijk mogelijk wat we zouden willen’, geeft Marnix Zwart aan. ‘Als zelfs de koplopers al niet de stappen zetten die ze zouden willen nemen, is er iets aan de hand. Dan helpt het niet om te duwen of verwijten te maken, maar dan helpt het om de oorzaken te benoemen. Dan kunnen we acties koppelen aan de mensen en organisaties die belemmeringen kunnen wegnemen. Dat leidt tot begrip, tot de juiste druk op de juiste plaats, en daardoor tot beter resultaat. Ik vind het schitterend dat Economie071 en Ondernemend Leiden deze uitdaging ter hand hebben genomen: bijdragen aan echte stappen vooruit.’

Kansen

In de energietransitie hebben bedrijventerreinen een belangrijke plek. Zwart: ‘Bedrijventerreinen zijn bij uitstek locaties waar de energietransitie grote gevolgen heeft. Juist daar zijn grootverbruikers gevestigd, juist daar kan de impact van maatregelen groot zijn. Het zijn ook de plekken waar we echt dingen kunnen doen, waar grote

kansen liggen. Er is bijvoorbeeld veel dakoppervlak aanwezig zodat grootschalige PV-installaties mogelijk zijn. Daarom is het goed om specifiek voor de bedrijventerreinen de mogelijkheden en de onmogelijkheden te benoemen. En ook te kijken vanuit een constructieve drive naar de afhankelijkheden en de randvoorwaarden. Die in kaart brengen en adresseren was mijn opdracht.’

Projectverloop

Er zijn vier bedrijventerreinen gekozen waar intensieve gesprekken mee gevoerd zijn: Roomburg in Leiden, Dobbewijk in Voorschoten, 't Heen in Katwijk en De Boeg in Oegstgeest. In vier verschillende gemeenten, en divers qua leeftijd, omvang en samenstelling. Zwart trekt zelf in Roomburg als adviseur/parkmanager de kar. Een handige combinatie gezien zijn opdracht voor Economie071. Zwart: ‘De ambitie van Roomburg was al in 2014 om energieneutraal en klimaatneutraal te worden. In de zichtbare praktijk zijn de afgelopen jaren echter ‘slechts’ stappen gezet in een grote toename van PV-installaties op de daken. De oorzaken waardoor niet al meer is gerealiseerd, liggen buiten de directe invloedssfeer van de bedrijven. De bereidheid is er, maar de mogelijkheden ontbreken. Het zelfde bleek ook bij de andere terreinen te spelen.’ De diversiteit in geïnterviewde bedrijventerreinen verbreedt het spectrum van ‘opgehaalde’ ervaringen, maar bevestigt tevens dat er sprake is van meerdere belangrijke ‘rode draden’ die in de problematiek een rol spelen.

Gereedchapskist

Over het resultaat zegt Zwart het volgende: ‘De gesprekken hebben geleid tot een gereedchapskist met instrumenten die bruikbaar zijn voor bedrijventerreinen. Haalbaar en betaalbaar wel te verstaan. Denk aan de combi van PV en laadpalen, preventieve maatregelen, het in

Categorie: Afgerond project

kaart brengen van toekomstige energiebehoefte, het overstappen op duurzaam vervoer en duurzame mobiliteit, starten met samenwerking, en ook consequenties voor het netwerk en benodigde stimulerende maatregelen. Ook bevat de gereedchapskist een ‘vak’ met instrumenten voor de betrokken gemeenten, en een vak met instrumenten voor de overige marktpartijen. Het ontrafelen van de schijnbaar onontwarbare kluwen van met elkaar samenhangende onderdelen heeft tot veel concrete handvatten voor actie geleid. Die zijn nu benoemd en op een rij gezet. Ook kaders en randvoorwaarden zijn benoemd. Denk aan de roep om regie en ruimtelijke ordening, beschikbare ruimte (bovengronds en ondergronds), kwaliteit van het vastgoed, netcapaciteit voor levering en afname van elektriciteit, wettelijke of fiscale beperkingen en mogelijkheden, procedures, beschikbaarheid van techniek en verzekeraarbaarheid van installaties.’ ‘Het leuke is’, vervolgt Zwart, ‘dat de inhoud van de gereedchapskisten

eigenlijk bijvangst is van de uitgevoerde inventarisatie. Mijn gesprekspartners toonden allen grote betrokkenheid om niet alleen de drempels te benoemen, maar ook mee te denken in oplossingsrichtingen. Dat heeft geleid tot een breed en praktisch resultaat, waar alle betrokken partijen concreet mee aan de slag kunnen.’

Rapportage intern en extern

Op 19 april 2023 heeft Zwart de resultaten in concept gepresenteerd aan de partners van Economie071. In de vorm van een kennisbijeenkomst om zodoende iedereen intern bij te praten en om gezamenlijk de stap naar de externe presentatie te kunnen zetten. Ook hebben alle betrokkenen gelegenheid gehad om op het concept-rapport te reageren. Het was goed om te constateren dat gedurende het project bij meerdere gemeenten al geïnvesteerd is in uitbreiding van capaciteit op het energietransitie-dossier.

‘De Stuurgroep wilde niet eindigen bij deze rapportage alleen’, vult Zwart aan. ‘We hebben daarom aanvullend ook ingezet op een expert-sessie waarin de specialisten die voor de vervolgstappen aan zet zijn, elkaar ontmoeten en samen nadenken over het vervolg. Die bijeenkomst heeft op 31 mei 2023 plaatsgevonden. We hadden een grote opkomst van betrokkenen uit alle geledingen van het werkveld, met een breed samengesteld panel en een inhoudelijk landelijk toonaangevende avondvoorzitter in de persoon van Cees-Jan Pen van Fontys Hogeschool.’ Zwart heeft in zijn presentatie van de resultaten de complexiteit en diversiteit geschetst van de vraagstukken die spelen en die op allerlei wijzen met elkaar samenhangen. Er zijn geen eenvoudige totaaloplossingen, maar iedereen kan concrete stappen zetten die deel uitmaken van het grote geheel. Ook de samenhang met andere grote vraagstukken zoals klimaatadaptatie en biodiversiteit kwam op

tafel. De opbrengst uit de interviews dat regie en Ruimtelijke ordening een sleutelrol spelen in de oplossingsrichtingen, werd door de aanwezige deskundigen onderstreept.

De toekomst

Diverse partijen hebben de handschoen al opgepakt, en zijn gestart met concrete vervolgstappen. De kunst is om elkaar in de regio vast te houden en de samenwerking met elkaar te blijven zoeken. Daar zal binnen Economie071-verband ongetwijfeld over nagedacht worden. De betrokkenheid vanuit ondernemers, gemeenten en andere partijen is er volgens Zwart: ‘Deze inventarisatie heeft veel concrete handvatten opgeleverd om er samen mee aan de slag te gaan. Ieder in diens eigen rol. Economie071 en Ondernemend Leiden hebben met elkaar iets moois neergezet. Een startpunt voor verdere actie.’

Projectkaart

Laat digitalisering voor je werken

Dwayne van der Klugt, projectleider Economie071
'Digitalisering draagt bij aan de toekomstbestendigheid van het mkb. Dankzij 'Laat digitalisering voor je werken' hebben wij tot eind 2022 ruim 600 ondernemers kunnen ondersteunen bij hun digitaliseringsstap door middel van praktische workshops, die wij samen met de ondernemersverenigingen hebben georganiseerd. Daarnaast waren de vouchers een groot succes. Door de voucherregeling investeerden meer dan 160 mkb'ers ruim € 300.000 in hun digitalisering. Daarom ben ik erg blij dat we dit project met een nieuwe MKB Deal een vervolg kunnen geven tot en met 2025.'

Ervaringen van ondernemers die een vouchers hebben benut, lees je in dit [swipe-zine](#).

Digitalisering biedt kansen én uitdagingen

Het regionale mkb is onmisbaar voor levendige dorpen en steden. Bijna iedereen koopt er dagelijks zijn spullen of maakt gebruik van aangeboden diensten. Maar ook als werkgever speelt het mkb een belangrijke rol: opgeteld is het de grootste werkgever van Zuid-Holland. Ondanks deze belangrijke rol kent het mkb uitdagingen in herstel na Covid-19, onder andere op het gebied van digitalisering.

De urgentie van het mkb om met vraagstukken rondom digitalisering aan de slag te gaan is groot. Wat nu gewone handelingen zijn, zoals online boodschappen doen, met je telefoon betalen, verschillende slimme apparaten met elkaar verbinden en op grote schaal digitaal vergaderen, was enkele jaren geleden nog aanzienlijk minder ingeburgerd. In hoog tempo landen deze ontwikkelingen in alle

sectoren waardoor het impact heeft op iedereen. En dus ook op ondernemers in het mkb. Daar zien we dat digitalisering tegelijkertijd nieuwe kansen biedt, maar mkb-ondernemers ook voor nieuwe uitdagingen stelt om deze kansen goed te benutten. Wanneer mkb-ondernemers deze kansen verzilveren, levert dat groei op in hun bedrijf en tegelijkertijd verstevigen we daarmee de belangrijke positie van het mkb voor onze regio. Daarom werken wij vanuit Economie071 samen met de provincie aan het digitaliseren van het mkb in regio Leiden. Dat project heet *Laat Digitalisering voor je werken* en is in november 2021 van start gegaan en zou oorspronkelijk tot eind 2022 lopen. Vanwege het grote succes is in overleg met de provincie en de regio gewerkt aan een vervolg dat in het tweede kwartaal van 2023 is toegekend. Dit vervolg draagt nog steeds de naam *Laat digitalisering voor je werken* en zal in de komende 2,5 jaar circa 750 ondernemers ondersteunen.

Laat digitalisering voor je werken

Uit gesprekken met ondernemers blijkt dat er drie drempels zijn die het mkb tegenhoudt om aan de slag te gaan met digitalisering:

1. niet weten of bewust zijn van welke **concrete kansen** digitalisering biedt,
2. niet weten **hoe** die kansen te pakken en
3. niet de juiste **kennis in huis** om die kansen te benutten.

Laat digitalisering voor je werken verlaagt alle drie de drempels.

[digitaliseringwerkt.nl](#)

Categorie: Nieuw project

Dankzij diverse campagnes is het doel om tot eind 2025 zo'n 10.000 ondernemers bewust te maken van de kansen die digitalisering biedt. Dat gebeurt met nieuwsbrieven vanuit de ondernemersverenigingen, een online zelfscan, coachgesprekken en diverse workshops.

De zelfscan is uitgebreid ten opzichte van de versie uit de vorige periode. Ondernemers krijgen nu direct concrete adviezen en weten bijvoorbeeld na het invullen van de zelfscan of zij aan de slag zouden kunnen gaan met een CRM of dat zij zich beter kunnen richten op online administratie.

Vervolgens kunnen ondernemers meer inspiratie opdoen tijdens een van de workshops die we samen met de ondernemersverenigingen organiseren, of tijdens een van de regio-overstijgende events. Het doel is om tijdens het project 500 ondernemers deel te laten nemen aan een van deze bijeenkomsten.

Als een ondernemer verder wil met de hoe-vraag, kan hij of zij een gesprek inplannen met een coach. Dit kan een algemene digitaliseringscoach zijn, maar er zijn ook digital marketing en cyber security experts beschikbaar. Of we koppelen de ondernemer aan studenten van een van onze kennisinstellingen. Er is ruimte om 135 ondernemers via een coach te ondersteunen.

Ondernemers die niet de juiste kennis of kunde in huis hebben om te digitaliseren moeten dat vaak inhuren. Dat kan best een drempel zijn en het blijkt dat het helpt als daarvoor vouchers beschikbaar zijn. De co-financiering maakt de drempel om te investeren aantrekkelijk. In de komende jaren komen er daarom 114 voucher beschikbaar van € 1.000 tot € 5.000.

Waar gaat het mkb zoals mee aan de slag? Voorbeelden uit de eerste projectperiode

Digitale veiligheid

De AVG-gevoelige informatie die binnenkomt bij Hotel Nieuw Minerva moet goed beveiligd zijn en gasten moeten veilig op hun devices kunnen. Daarom investeerde ondernemer Katinka van Houwelingen met behulp van de voucher in digitale veiligheid. Het bezoek aan een van de workshops van Laat digitalisering voor je werken liet haar inzien dat die investering echt nodig was.

Digitale marketing

Een goed lopende fysieke winkel nog beter maken was het doel van Wendy Gaurié toen zij de hulp van een externe digital marketing expert inhuurde met de voucher. Dankzij een goede analyse en het implementeren van de juiste zoekwoorden (incl. de goede website opbouw) steeg het aantal bezoekers op de website van Exclusivitheeflink. En daarmee haar omzet.

Digitale strategie

Strandcamping Zuidduinen heeft vanuit een duurzame strategie bedacht dat papieren flyers en informatieboekjes niet meer kunnen. Dankzij de voucher is er een app ontwikkeld die niet alleen goed is voor het milieu vanwege papierbesparing, maar de camping ook toekomstbestendiger maakt.

MKB-deal provincie Zuid-Holland

Laat digitalisering voor je werken is net als de voorgaande projectperiode tot stand gekomen via een MKB-deal met de provincie Zuid Holland. MKB-deals zijn bestuurlijke afspraken met regio's waarmee invulling wordt gegeven aan een gezamenlijke ambitie en inspanningen die het mkb-ecosysteem moeten versterken. De betrokken partners vanuit Economie071 dragen zorg voor 50% van de financiering. De overige 50% wordt vergoed door de provincie.

Doel

Het ondersteunen van MKB-ondernemers met digitaliseringsvraagstukken middels een stimuleringsprogramma.

Projectstructuur

Bestuurlijk opdrachtgever: Stuurgroep Economie071
Bestuurlijke trekker: Martijn van Pelt, VNO-NCW Rijnland
Ambtelijk opdrachtgever: Jasmijn Bongers, programma-manager Economie071
Projectleider: Dwayne van der Klugt, Economie071
Partners: gemeenten Leiden, Katwijk, Voorschoten, Zoeterwoude, Leiderdorp, VNO-NCW Rijnland. Daarnaast wordt er samengewerkt met alle ondernemersverenigingen en kennisinstellingen in de regio.

Versterken van het netwerk

Doelen die Economie071 nastreeft zijn o.a. het versterken van het netwerk, het delen van kennis en het aanjagen van thema's waarvoor nog geen logische eigenaar is opgestaan. Ook het afgelopen half jaar hebben we hier acties op ondernomen.

Strategiesessie

Zo hebben we op 5 april een strategiebijeenkomst georganiseerd waarbij we met alle partners de tijd hebben genomen om naar elkaars drijfveren te luisteren. We hebben vervolgens een kleine verdieping gemaakt rondom de kansen die we zien. Dit onderdeel komt uitgebreid terug in de evaluatie van Economie071 die nu wordt opgestart. Tijdens het diner was er tijd om elkaar beter te leren kennen via gesprekken en een regioquiz.

We kijken terug op een geslaagde bijeenkomst en hebben naar aanleiding van de positieve reacties voorgesteld om een dergelijke teammiddag jaarlijks te organiseren,

Herijken Index071

Samen met experts van binnen en buiten onze regio hebben we begin dit jaar de methodiek van Index071 tegen het licht gehouden. Het waren twee energieke bijeenkomsten onder begeleiding van Aart van Bochove en Rob Manders van Blaauwberg. We bespraken niet alleen het meten van het succes van onze regio aan de hand van de thema's uit onze agenda, maar ook hoe we daarbij zicht houden op het functioneren van onze brede economie en welvaart. De inzichten zijn verwerkt in de nieuwe uitgave van Index071.

Aanjagen energietransitie

Wat is de plek van bedrijventerreinen in de energietransitie? Die vraag is beantwoord naar aanleiding van interviews, maar hoe zorg je dat deze inzichten landen in de organisaties van onze partners en bij betrokkenen? Om de opgedane kennis te delen hebben we als eerste stap op 19 april een kennissessie georganiseerd voor ons partners. Hierbij was ook een nieuwe groep beleidsmedewerkers van gemeenten aanwezig die specifiek met het thema energietransitie aan de slag gaan. Een mooie moment voor dit nieuwe netwerk om elkaar te leren kennen. Vervolgens is er op 31 mei een expert-sessie georganiseerd in PLNT Leiden. Hierbij waren maar liefst 80 deelnemers aanwezig die door experts werden geïnformeerd over het thema. Een succesvolle avond vanuit de invalshoek aanjagen door kennis te delen en het netwerk bij elkaar te brengen.

Contact onderhouden

De werkgroep bedrijventerreinen heeft altijd een groot aantal stukken door te nemen. Er speelt veel en dat vraagt afstemming tussen de zes gemeenten en de vertegenwoordigers van ondernemers. We proberen dit af te wisselen met locatiebezoeken. Om zo goed contact te houden met de praktijk waarvoor we het doen! Zo zijn we de afgelopen tijd op bezoek geweest bij De Boeg in Oegstgeest en waren we te gast bij bedrijventerrein BIZ Grote Polder in Zoeterwoude. Goed om alle ontwikkelingen uit eerste

hand te horen én te zien. Daarnaast hebben we een interessant werkbezoek gebracht aan de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden.

Ondernemen in 071

Elk jaar organiseren we Ondernemen in 071 om het netwerk van ondernemers bij elkaar te brengen op de schaal van de regio. Er wordt kennis gedeeld vanuit onze economische agenda en vanuit onze partner Rabobank Leiden – Katwijk. We stimuleren de toevallige ontmoeting tussen ondernemers, gemeenten en onderwijs. Hieruit kunnen mooie nieuwe contacten en initiatieven ontstaan. Dit jaar vindt het evenement plaats op woensdag 22 november. Noteer dit alvast in je agenda!

Startersdag071

Elke jaar organiseren we een Startersdag071. Hier schrijven zich gemiddeld zo'n 100 deelnemers voor in. Op de avond zelf waren voor corona gemiddeld zo'n 80 deelne-

mers aanwezig. Na corona is dit aantal helaas wat weggezaakt. Bezoekers zijn mensen die nadenken over het starten van een eigen bedrijf of die net zijn gestart (tot 3 jaar). Het event wordt aangeboden via een formule van workshops, presentaties en een informatiemarkt. Alhoewel de bezoekers het event goed beoordelen, was de verhouding tussen bezoekers en aanwezige bedrijven tijdens de laatste bijeenkomst uit balans. Dat roept de vraag op of deze opzet nog voldoet aan de vraag. Zijn er wellicht andere opties mogelijk? Bijvoorbeeld een masterclass ondernemen waar ruimte is voor intervisie of een inhoudelijk (keuze)programma rondom vaardigheden die nodig zijn voor een goede start? Zonder een uitgebreide bedrijvenmarkt? Mogelijk kan PLNT Leiden een rol spelen in het aanbieden van het programma? We horen graag hoe onze partners hier tegenaan kijken.

